

KEHOP-1.2.0-15 2016-00001

SZAKMAI ÉRTÉKELÉS

BÉKÉS MEGYE KLÍMASTRATÉGIÁJA

c. dokumentumról

készült a

KEHOP-1.2.0-15-2016-00001 azonosító számú

„Szakmai háttértámogatás biztosítása és koordináció a helyi klímastratégiákban” c. projekt keretében

Dokumentum beérkezett a megyei projekt menedzsertől:

2018.01.23.

Értékelés megküldésre került a megyei projekt menedzsernek:

2018.02.02.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
1. ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK	3
2. MEGFELELÉS AZ ÚTMUTATÓNAK	4
2.1. Mitigációs helyzetértékelés	5
2.2. Alkalmazkodási helyzetértékelés	5
2.3. Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés	5
2.4. SWOT elemzés és problémafa	6
2.5. Stratégiai kapcsolódási pontok, konzisztencia vizsgálat	6
2.6. Jövőkép és célrendszer	6
2.7. Intézkedések	7
2.8. Végrehajtási keretrendszer meghatározása	7
3. ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉS.....	8
4. ELVÁRÁSOK, JAVASLATOK.....	8

1. ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

Békés megye klímastratégiájának társadalmi egyeztetésre szánt verziója felépítését tekintve megfelelően követi a módszertani útmutatóban meghatározottakat. A stratégia tartalmát tekintve, főbb általános megállapításaink az alábbiak:

- A dokumentum **Vezetői Összefoglalója** mindössze egy oldal terjedelmű és nem tükrözi a stratégia fontosabb megállapításait, következtetéseit; pl. egyáltalán nem szerepelnek a Vezetői Összefoglalóban a dekarbonizációs/mitigációs, adaptációs és szemléletformálási célkitűzések, intézkedések. Javasoljuk ezt a munkarészt kiegészíteni, újraírni.
- Általános, a **dokumentum egészére vonatkozó észrevételek:**
 - hangsúlyosan javasoljuk a **rövidítések és a szakkifejezések pontos és következetes használatát** a dokumentumban, hiszen a klímastratégia tájékoztatási és szemléletformálási szerepet is betölt. Javasoljuk, hogy készüljön rövidítéstár és fogalomtár, továbbá gondosan fésüljék át a dokumentum fogalomhasználatát (pl. „üvegházkibocsátás” nem létezik, csak üvegházhatású gázok kibocsátása, „károsanyag kibocsátás” nem szakszerű fogalom, mert a CO₂ nem káros anyag, vagy villamos áram helyett villamosenergia, vagy kwh helyett kWh stb.),
 - az anyagban **jelentős mennyiségű helyesírási hiba, elírás, stiláris probléma** lelhető fel, ezek alapos szűrését, javítását javasoljuk. Szükség lenne egy gondos olvasószerkesztői átnézésre, mely jelentősen javítaná a klímastratégia megfelelőségét,
 - **számos hivatkozás, referencia hiányzik, illetve hiányosan került megadásra;** javasoljuk ezek pótlását, kiegészítését.
- Az anyag a 2.1.1. fejezetben hivatkozik a **NER300 geotermikus erőmű** létesítésére; itt célszerű lenne megadni, hogy várhatóan mennyi hő és villamosenergia termelés várható geotermikus alapokon.
- A 2.1.2. fejezetben („ÜHG leltár –Ipari és Nagyipari fogyasztás”) a 4. táblázat megadja az **ETS rendszerben regisztrált megyei kibocsátók karbonkvótáit**. Kérdés, hogy az allokált kreditek mennyisége megegyezik-e a tényleges kibocsátással? Javasoljuk ennek tisztázását, szükség esetén a közölt adatok pontosítását.
- A 2.1. fejezetből („Mitigációs helyzetértékelés - ÜHG Leltár”) nem derül ki, hogy a **leltár melyik bázisra vonatkozik**. Lényeges, hogy az ÜHG leltár rögzítse, hogy mi a megválasztott bázisév.
- A 2.2. fejezetből („Alkalmazkodási helyzetértékelés”) hiányzik az **éghajlatváltozás által veszélyeztetett Békés megyei specifikus értékek meghatározása**.
- A 2.2.2. fejezetben, az „Aszály” munkarészben hivatkozott Aladdin és RegCM nem ariditási index számítási módszer, hanem éghajlatmodellek.

- A 2.2. fejezetben, Békés megye **hőhullámok általi egészségügyi veszélyeztetettségét** bemutató munkarészben a többlethalálozásokat bemutató ábra hiányzik, a megadott számérték "107182%" hibás.
- A 2.3 fejezet („Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés”) nem használja fel a KBTSZ által a **megyék számára rendelkezésre bocsátott klímatudatossági attitúd vizsgálat** Békés megyei következtetéseit, javasoljuk ennek pótlását.
- A 2.3 fejezetben („Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés”) megadott **Békés megyei energiahatékonysági és épületfelújítási, valamint megújuló energia projektek listája** nem követi a módszertani útmutató által megadott táblázat szerkezetét, nem indokolja az eltérést. Ezen túlmenően, a megadott táblázat tördelése hibás. Javasoljuk a 15. táblázat kiegészítését, újraserkesztését, az eltérés indoklását.
- A 4.1. fejezetben („Megyei klímavédelmi jövőkép”) az **összefoglaló mondatban** nem világos, hogy mit jelent a "megyék arányos ÜHG kibocsátása"; továbbá a megfogalmazásból hiányzik az alkalmazkodási jövőkép-komponens.
- A 4.1. fejezetben („Megyei klímavédelmi jövőkép”) az **egyszerűsített jelmondatban nem világos, hogy mit értsünk a „legfelkészültebb megye” kifejezésen.** Ennek tisztázása mellett javasoljuk az összefoglaló mondat és az egyszerűsített mondat összevonását, vagy legalább összhangba hozását.
- A 6.3 fejezetben „Finanszírozás” a **finanszírozási terv táblázata** (17. táblázat) szétesett, nem értelmezhető.
- A 6.5 fejezetben „Monitoring és felülvizsgálat” **nem derül ki egyértelműen, hogy az ÜHG leltár hány évente készül el.** Javasoljuk, hogy két (vagy három) évente készüljön el és ezt a monitoringterv egyértelműen rögzítse.

2. MEGFELELÉS AZ ÚTMUTATÓNAK

A Pályázati Felhívás 3.4.1.1. pontja szerint:

„A projekt keretében elkészítendő megyei klímastratégia meg kell, hogy feleljen a Klímabarát Települések Szövetsége Szakmai háttértámogatás biztosítása és koordináció a helyi klímastratégiák kidolgozásában című projektje során elkészített „Módszertani útmutató térségi és települési klímastratégiák kidolgozásához” című dokumentumban (a továbbiakban: Útmutató) foglalt tartalmi és formai elvárásoknak.”

Ennek megfelelően az alábbiakban az Útmutató egyes fejezeteiben foglalt elvárásoknak való megfelelést értékeljük. Ahol a „minimum követelmény” oszlopban X jel található, ott

a minimum követelmény teljesítése az igazolás kiadásának feltétele, azaz, hogy „megfelelt” vagy „részben megfelelt” értékelés szülessen az adott értékelési szempontból.

2.1. Mitigációs helyzetértékelés

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelelt	nem felel meg	hiányzik	
ÜHG leltár szöveges bemutatás	X		X			Id. Általános észrevételek
ÜHG leltár táblázatos, grafikonos értékelés	X		X			
Fenntartható energiagazdálkodási projektek bemutatása: szöveges bemutatás	X	X				
Fenntartható energiagazdálkodási projektek bemutatása: megadott táblázatban	X		X			Id. Általános észrevételek

2.2. Alkalmazkodási helyzetértékelés

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertannak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelelt	nem felel meg	hiányzik	
Releváns éghajlatváltozási problémakörök és hatásviselők listászerű felsorolása	X	X				
Éghajlatváltozás várható megyei hatásai, éghajlati sérülékenység értékelése (lehetőség szerint térképes információkkal)	X		X			Id. Általános észrevételek
Listászerű felsorolás azokról a megyei értékekről, amelyeket az éghajlatváltozás közvetlenül, vagy közvetve veszélyeztet.					X	hiányzik az éghajlatváltozás által veszélyeztetett Békés megyei specifikus értékek meghatározása

2.3. Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelelt	nem felel meg	hiányzik	
Klímaváltozással kapcsolatos attitűdvizsgálat			X			Id. Általános észrevételek
Stakeholder-elemzés		X				
Megvalósult szemléletformálási projektek szöveges bemutatása	X	X				

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelel	nem felel meg	hiányzik	
Megvalósult szemléletformálási projektek bemutatása a megadott táblázatban	X		X			Id. Általános észrevételek

2.4. SWOT elemzés és problémafa

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelel	nem felel meg	hiányzik	
SWOT elemzés	X	X				
Problémafa		X				

2.5. Stratégiai kapcsolódási pontok, konzisztencia vizsgálat

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelel	nem felel meg	hiányzik	
A nemzeti stratégiák céljaihoz hogyan igazodnak a tervezett megyei mitigációs és alkalmazkodási tevékenységek	X	X				
A megyei stratégiai dokumentumokhoz hogyan igazodnak a tervezett megyei mitigációs és alkalmazkodási tevékenységek	X	X				

2.6. Jövőkép és célrendszer¹

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelel	nem felel meg	hiányzik	
Magyei klímavédelmi jövőkép, jelmondat	X		X			Id. Általános észrevételek
Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzés: szöveges magyarázat	X	X				
Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzés: számszerű célérték	X	X				

¹ Nem lehet olyan cél, amelyhez nem tartozik legalább egy intézkedés!

Átfogó adaptációs célkitűzések	X	X				
Specifikus megyei adaptációs célkitűzések (helyi értéklistán)			X			Megyei specifikus értéklísta hiányzik
Szemléletformálási horizontális cél		X				
Szemléletformálási átfogó célkitűzések	X	X				
Szemléletformálási logikai célmátrix (ábra)					X	logikai célmátrix hiányzik

2.7. Intézkedések²

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelel	nem felel meg	hiányzik	
Mitigációs intézkedések a megadott sablonban	X	X				
Adaptációs intézkedések a megadott sablonban	X	X				
Szemléletformálási intézkedések a megadott sablonban	X	X				

2.8. Végrehajtási keretrendszer meghatározása

Klímastratégia munkarésze	Minimum követelmény	Módszertani útmutatónak				Megjegyzés
		megfelel	részben megfelel	nem felel meg	hiányzik	
Intézményi együttműködési keretek	X	X				
Finanszírozás (megadott táblázatban)			X			ld. Általános észrevételek
Érintettek, partnerségi terv	X	X				
Monitoring és felülvizsgálat: célokhoz rendelt indikátorok a megadott táblázatban	X	X				
Monitoring és felülvizsgálat: szöveges bemutatás	X		X			ld. Általános észrevételek

² Nem lehet olyan intézkedés, amely nem kapcsolódik célhoz

3. ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉS

A fenti részletes vélemény alapján az alábbi átfogó értékelést adjuk:

Összességében Békés megye Klímastratégiája a módszertani útmutató által meghatározott tervezési keretrendszernek megfelelően készült el első változatban, amely a stratégiai tervezés eszköztárát jól alkalmazza. Jelentősebb tartalmi probléma az ÜHG Leltár bázisév-megadásának hiánya, az attitűdvizsgálat fő forrásanyagának mellőzése, a megyei specifikus értéklista hiánya és a megyei klímavédelmi jövőkép, jelmondat hiányossága. A dokumentum szóhasználati, stiláris, helyesírási és tördelési szempontból jelentős javításra szorul, ez azért is fontos, mert a klímastratégia tájékoztatói és szemléletformálási szerepet is betölt. E hiányosságok javításával, valamint a fentiekben vázolt észrevételek figyelembevételével egy jó színvonalú, a térségi klímavédelmi célkitűzések megfogalmazását, rendszerezését és végrehajtását is szolgáló megyei szakstratégia készíthető el.

4. ELVÁRÁSOK, JAVASLATOK

Az átfogó értékelés és a részletes vélemény figyelembevételével a Klímastratégia kidolgozói számára az alábbi észrevételeket tesszük:

Az igazolás kiadásához a klímastratégia következő szempontok alapján történő javítását kérjük:

- ki kell egészíteni, bővíteni szükséges a vezetői összefoglalót,
- el kell végezni a dokumentum átfogó szóhasználati, stiláris, helyesírási és tördelési javítását, a rövidítések, szakkifejezések, hivatkozások teljeskörű megadását, pontosítását,
- tisztázni szükséges, hogy az ÜHG leltár melyik bázisévre vonatkozik,
- pótolni kell az éghajlatváltozás által veszélyeztetett Békés megyei specifikus értékek meghatározását,
- fel kell használni a KBTSZ által a megyék számára rendelkezésre bocsátott klímatudatossági attitűd vizsgálat Békés megyei eredményeit,
- Tisztázni (lehetőség szerint összevonni) szükséges az összefoglaló és az egyszerűsített jelmondatot,

- értelmezhető tördeléssel kell a szövegbe illeszteni a finanszírozási tervet,
- a monitoringterv egyértelműen rögzítse, hogy ÜHG leltár két (vagy három) évente készüljön el.

A KEHOP Irányító Hatóság és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Klímapolitikai Főosztály iránymutatása alapján kérjük, hogy - a Megyei Közgyűlés végső jóváhagyását legalább 5 munkanappal megelőzően - a fenti elvárások és javaslatok figyelembevételével módosított stratégiát a KBTSZ számára visszamutatásra küldjék meg.

A KEHOP-1.2.0 felhívás szerint: *„A megyei klímastratégiát a megyei közgyűlés fogadja el. Az elfogadott klímastratégia Útmutatóban foglalt elvárásoknak való megfelelését a Klímabarát Települések Szövetsége által kiadott igazolással kell alátámasztani.”*

A fenti elvárások és javaslatok figyelembevételével és átvezetésével a KBTSZ részéről az igazolás kiadásának nincs akadálya.